

D A N I C A.

Katolišk cerkven list.

Tečaj IX.

V Ljubljani 25. kimovca 1856.

List 39.

Pogled nazaj na Laško.

(Dalje.)

2. roznika zjutraj na vse zgoodej smo se iz Folinja podali v majhno mestice Asizi, v katero smo v kakih dveh urah prišli skoz prijazne oljkine loge. Tukaj je preimenitna Božja pot sv. Franciška Asizjana pri samostanu OO. Franciskanov Minoritov. Cerkev je trojnata z nasad; v srednji se opravljajo navadne svete opravila, v spodnji je grob sv. Franciška, v zgornji pa je ob stenah z imenitnimi opresninami (freski) zmalano življenje sv. Franciška, ktere so pa že ustarane in zelo poškodovane, in bil je torej ravno risar ondi, ki jih je na papir presnemal, da bi se njih izvirek ne zgubil. Letá zgornja cerkev je naj lepsi zidana, je pa sicer skorej prazna, in le enkrat na leto (ako se prav spomnim) se Božja služba v nji opravlja. Srednja cerkev je tena, s prelepimi malanimi okni in veliko altarji. Tukaj sim maševal (Missam votivam) ravno na grobu, ali prav za prav nad grobam sv. Franciška, kteriga truplo je ravno spodej v zdoljni cerkvi. Ker je ta altar že prav blizo stene in na prostim stoji in ko mašnik od strani zidú mašuje, se on pri „Dominus vobiscum“ itd. nikoli okrog ne oberne, ker ima ljudstvo že pred seboj. To mi je frater strežnik še le iz zakristije gredé povedal, kar se mi je zelo čudno zdelo, ker kaj tačiga še nikjer nisim vidil. Je pa po Laškim več altarjev tako postavljenih, da mašnik večí ali manjši del ljudstva ima pred seboj, in nekteri tudi tako, da se zamore na obeh straneh maševati. Spodnja cerkvica je majhna in je bila še le po najdenji groba sv. Franciška 1818 sozidana. Minihí so namreč vedili, da je grob svetnikov neki v cerkvi, pa mesto jim je bilo neznano; torej so čisto skrivaj s pomočjo fratrov pod cerkvijo kopali, tako dolgo, da so po Božji naklombi res prišli do groba, skorej 600 let po njegovim pokopu, iz kteriga je duhtel silno prijetin dun. Po terdnim preiskanji in popolnim prepričanji od strani rimskiga sedeža je bila ondi cerkvica narejena pod zemljo in grob v altar spremenjen. Je pa grob in altar ob enim ravno pod velikim altarjem in sveto truplo počiva v golim, neobdelanim kamnu, kakor je bilo najdeno; samo spredej je za maševanje uredeno. Po zidovih stenah ob straneh altarja so s presnimi malarijami počitene slovesnosti, papeževi zbori, procesije itd. ob najdenji svetnikoviga telesa. Telo samo pa je v altarji in ga nismo mogli viditi. Večidel so nam pri enacih svetostih in svetinjah rekli, da se ne morejo viditi, ali pa le samo s privoljenjem sv. Očeta. Spomina vredno je, kar so nam od začetka velikiga, terdnjavi podobniga samostana in cerkve pravili. Bila je poprej ondi divja zarašena pustota, kamor se je le po tesni stezi zamoglo priti in so ondi hudodelnike ob glavo devali. Sv. Francišk v svoji veliki ponižnosti svojim bratom naroči in jih priserčno prosi, da naj ga v tem divjaškim kraji prav pod vislicami ali obešali pokopljejo, ki je bil ravno iz rečeniga razloga „pekel“ imenovan. „Kdor pa se ponižuje, bo povišan“, je zaterdil naš Zveličar, in to se je res

dopolnilo: ne le sam sv. Francišk, temuč tudi kraj njegoviga poniževanja je bil z njim vred poviksán. V dveh letih namreč je bil dodelan silno veliki in uterjeni samostan, ime „pekel“ pa se je spremenilo v „raj“, kakor se mende še zdaj imenuje. O. Marijan Senenzi nam je veliko priljudnost skazal, ter razkazal in dopovedal, kolikor se je prav v kratkim zamoglo.

Kake pol ure od ondot v lepi dolini je samostan Observantov Maria degli Angeli s cerkvico „Porejunkula“, česar pa zavolj naglice nismo mogli ogledati, torej naslednje popisane uniga kraja posnemamo iz popisa prečast. O. Salezija Volčiča od tih krajev: „Cerkev je 170 stopinj dolga in ima 20—25 altarjev, sicer pa ne posebniga bogastva. V sredi velike cerkve same je cerkvica „Porejunkula“ (s. Mariae Angelorum), ravno taka kakor je bila ob času sv. Franciška. Ne deleč od ondot je sobica ali celica, v kateri je sv. Francišk umerl; v altarji je njegovo serce shranjeno. V ti celici svetnik ni navadno prebival, ampak v svoji bolezní, kamor so ga bili na njegovo prošnjo preselili, ker je želel bliz cerkvice Porejunkule umreti. Ne deleč od tam je navadna stanica sv. Franciška ali prav za prav duplina, v kateri je molil in prebival. Imenuje se roznata stanica (cella delle rose), ker tam blizo je vert, v kterim se je bil sv. Francišk v ternje verigel, da bi hude mesene skušnjave premagal, ki so ga nadlegovale, in ternje se je bilo pri ti priči v vertne rože spremenilo, ki še dandanašnji rasejo, desiravno jih nikdo ne obdeluje. Njih perje je kakor s kervnimi kapljicami okropljeno. Obsegajo prostor dveh štirjaskih sežnjev. Cerkvica Porejunkula je 18 stopinj dolga in 10 stopinj široka iz neobdelanih kamnov terdno zidana in zobokana, ima altar in dvoje vrata. Kako četert ure od Porejunkule je v minoriski cerkvi tista celica sv. Franciška, v kateri je prebival, ko je mogel iz Asiza iz hiše svojiga očeta bezati, preganjan od njega samiga.

La Chiesa nuova (nova cerkev) v Asizu je očetaova hiša sv. Franciška. Nek španjolsk kralj je iz posebniga česa do sv. Franciška to cerkev zidal, torej imajo njeno varstvo še vselej španjski kralji. — Reveži, kakor drugod po Božjih potih, precej nadlegajo, tudi ljudje radi prosijo plačila za sleherno reč, ki jo popotniku storé, in po nekterih gostarijah je precej drago, p. 3 jajca 1? do 14 krajcarjev v nekim kraji; vender nisim toliko najdel, da bi imeli popotniki pravico, ljudstvo zaničevati in z mnogoterimi primki pitati, kakor se po nekterih nemških popisovanjih bere. Sej se vé, kakošni ljudje de povsod za ptujci tise, na Laškim ali drugod. (D. sl.)

Vsim srajlm Ubinim novim rojakam
naznani Jožek Jeran-Krajnski veselo novico. Ko bi kteri vas belcov bil tam gori deleč med mojimi črnimi rojaki čisto sam, bi vidil, kako bi se mu dobro zdelo, ko bi čez kaki dve leti kdo zmed njegovih belih rojakov prišel k njemu,

Iz tega že vidite, de se tudi meni dobro zdi, ko sim pred dobrim tednom dobil dva svoja rojaka iz Hartuma, Jožka in Stanislava. Učila se bota tukaj v Ljubljani, mende za duhovski stan, kakor jest. Hotel bi pa svojim novim rojakom nekaj povedati, ko bi ne bili hudi. Jest sim že 24 mescev v Ljubljani, sim že nekaj poskusil. Mislim, kar meni ni bilo ljubo, bi tudi mojima tovaršema ne bilo; kar je pa mene veselilo, bo veselilo tudi nju dva.

Naj pred povem, zakaj de smo mi k vam prišli. Ker vemo, de ste dobri in imate prav močno usmiljene serca in prav radi nevernikom pomagata, de bi k spoznanju praviga Boga prišli, smo tudi mi k vam prišli se učiti in izučiti, de bi potlej šli nazaj k svojim staršem, kolikor jih bo še živelo, k bratom, sestricam, tovaršem in rojakam. Vse bi radi k spoznanju praviga Boga pripravili, ki smo bili tako srečni, de smo ga mi spoznali. Kako dobro dobro nam je zdaj, ko zamoremo k spovedi in k sv. Obhajilu hoditi, in upamo, de homo po smerti v nebesa prišli! Kako dobri dori ste tudi vi, ko našim rojakom k takimu spoznanju pomagata!

Desiravno je pa pri vas tako dobro in lepo za nas, me je pa vender véasi za nekatere reči serce bolelo, in me se zdaj boli, kadar nekteri otroci po ulicah ali pa z óken za menoj vpijejo „zamuřeek!“ itd. Še celo v cerkvi so véasi kteri me nadlegovali, ko sim molil. Ko bi ne bil iz vaše vere vedil, de mora človek zavolj Jezusa poterpežljiv biti, bi mi véasi ne bilo živeti. Teško mi je bilo, ko so večkrat kteri prav hudo za menoj tisali, eni so me pa prav debelo z odpertimi usti gledali; kteri je še tudi kaj rekel, kar ni bilo lepo. Tako pa so delali le nekteri, kterim vsim rad odpustim, pa bi vender rad hotel, de bi z mojima tovaršema tako ne delali, ker jih je sram, kakor je bilo mene. Sram me je bilo, ko je kdo rekel: „Sim prišel zamurca gledat!“ — „oh kako čern je!“ kakošne lase ima!“ — „ali se bo kaj obelil?“ in še veliko enačiga. Še bolj me je bilo sram, ko mi je kdo hotel po laséh bresti, ali me za roke prijemati in jih radovedno ogledovati; — še nar težji pa mi je bilo, kadar je kaka radovedna ženska z rokami hotla okoli mene štapnati; to se je meni greh zdelo, in se tega prav zlo bojim. Bral sim od sv. Alojzja, kako je živel v Božjim strahu in se je bal bal družiga spola. — Véasi je kdo z menoj norceval: „zakaj se ne umiješ?“ in marsikaj enačiga; sram me je bilo, pa sim poterpel, ker vém, de mora človek zavolj Jezusa poterpežljiv biti. Le svojimu gospodu sim enake reči potoževal, ki so me učili, kaj je prav, kaj ne. (Ta otrok res vsako majhno zalivo reč hitro čuti, še bolj pa ako tudi nar manjši nespodobno reč slisi ali vidi, in potem zaupljivo meni potoži. J.) Pa vse take reči niso bile prav zlo velikrat, in vém, de ni nobeden z menoj slabo mislil, ampak vsi so imeli z menoj usmiljenje in so mi dobro hotli, in so me radi imeli; za to tudi vse rad imam; povedati sim pa vender mogel, kar mi je bilo pri sercu, tudi zavolj svojih ljubih tovaršev, ki sta zdaj prišla. Mi smo tako deleč deleč k vam prišli, hudobni ljudje so nas od naših ljubih očetov in mater ločili in nas po svetu vlekli na prodaj. Bog nam je pa ravno s tem dobro storil in nas je pripeljal v roko vašiga rojaka Abuna Solimana (g. Knobleharja), ki so nas učili Boga spoznati. Vi pa ste denar skladali, de so nas z njim iz rok neusmiljenih turkov odkupili. Vi ste zares dobri ljudje, in nam je prav dobro pri vas. Samo ena reč nas teži. Mi nimamo staršev, in če jih imamo, je kakor de bi jih ne imeli, ker so tako deleč deleč. Nasi bratje, sestre, prijatli so nekaj v sužnost prodani, nekaj kdo vé, kje in kaj de so? Mi na svetu imamo zdaj samo ljubiga Boga, ki ste ga nas poznati učili, in pa vas dobre ljudi. Bodite tedaj vi res nasi očetje, matere, bratje in sestre, dokler se ne izučimo in v svoje dežele ne povernemo, če bi mogli čez leta in leta še kje koga svojih najti, in jim dati naj boljši, kar ste vi nam dali, to je, pravo vero.

Prava pot v nebesa ni v lemi skrila.

Pogovori zastran nekterih skrivnih verskih zmot. (Spisal P. Hieinger).

Vrod.

Vernik. Naj ne zamerijo, Gospod Oče! Pred nekterimi leti so mi lepo pojasnili razložke prave katoliške vere memo drugih ne katoliških ver; *) danes bi Jih rad prosil, de bi mi zopet nekatere enake reči razložili.

Duhoven. Takrat so bile ravno na dan prište neke bukvice z napisom „Bramba evangelijske vere“; na obrazu se jim je kazalo, de so bile namenjene, privabiti novih udov v protestanski tempelj, ki je bil takrat v Ljubljani postavljen. Morebiti ste zdaj zopet kaj taciga dobili v roke; zakaj večkrat se sliši, de se krivi nauki raztrošajo po deželi, vender ni mogoče govorici priti na konec.

Vernik. Jez sicer nisim vidil nič taciga, pa slišal sim, de so zopet v nekim kraji našli bukve, pa spisane po slovensko, ne natisnjene, ki so podobne tistim, kakoršne so se pred nekterimi leti dobile v nekim drugim kraji; pa te bukve obsegajo nekako drugačno novo vero memo navadne protestanske. Krajev in oseb nočem imenovati; sej bodo sami kmalo vedili, kaj de menim, ako povem, de osebe tiste nove vere se rade shajajo po noči, de med njimi tudi ženstvo ima svoje duhovnice, de obhajajo saboto namesti nedelje, de upajo po pokončanji hudobniga sveta tavzent let na zemlji kraljevati s Kristusam.

Duhoven. Že vém, kaj de menite. Res je bolj prav, kraje in osebe zamolčati; naj jih sodijo drugi, kteri so v to postavljeni. Krive nauke pa, kolikor so na dan prišli, smemo pretresati; ne de bi se zmote navzeli, ampak de bi resnico bolje spoznali, in de bi vedili po potrebi tudi druge podučiti.

Vernik. Kakošna je pač ta nova znota? vém de nisim vsiga slišal, kar obsega.

Duhoven. Vedite, de ta reč prav za prav nikakor ni nova, ampak je le stara kriva vera, ktera je posneta iz več drugih starjih in novejših krivoverstev; nar bolj pa se bliža nekterim protestanskim odcepinam tiste baže, ki jih imenujejo pietiske, to je, posiljeno ali lažljivo pobožne, svetohlinske. Ločine takiga plemena so se pred kakimi štirdeset leti kazale tudi med katoliškimi srenjami na Bavarskim in gornjim Avstrijanskim; duhovske in deželske gosposke so imele dosti opraviti, de so jih zadušile.

Vernik. Tedaj se tudi tukaj resnično skazuje, kar je Modri govoril, de ni nič noviga pod solncem. (Prid. 1, 20.)

Duhoven. Pač de; pa tudi korenina takih zmotnjav si je vedno enaka, napuh duha, in mnogoterikat tudi poželenje oči in mesa. To naznanuje apostelj, rekoč: Bodo časi nevarni; bodo ljudje samoljubni, poželjivi, prevzetni, napuhnjeni, nepokorni, nehvaležni, pregrešni, sladnostim bolj prijatli kakor Bogu, kteri se bodo znašali z duham pobožnosti, pa bodo tajili njeno pravo moč. Zraven apostelj zaznamuje še neko posebnost, ki zadeva tudi té skrivne novoverce. „Taki vjemajo ženice, z grehi obložene, ktere se dajo voditi raznim željam, ter se zmirej učijo, in nikdar ne dojdejo do vednosti resnice.“ (2. Tim. 3. 1—7.)

Vernik. Zdi se mi, de nar hitreje zajdejo v zaderge enakih zmot take duše, ktere hočejo vse bolj modre biti, kakor vsakteri drugi, in vse drugač pobožne kakor sploh bogaboječji in pravi pobožni kristjani.

Duhoven. Glejte, ravno v tem je zlasti napuh duha, kteriga pa take premalo previdne duše ne spoznajo nad seboj, ravno tako kakor ne spregledajo poželjivosti, ktera se v njih mesu prikriva, in jih nenadama vleče na pot zmote in pogube.

Vernik. Prosim, naj mi razložijo po versti, kolikor

*) Glej sostavek „Edina pot v nebesa“ v Zgodaji Danici l. 1850 št. 49—51 in l. 1851 št. 1—12.

se jim za koga izmed nas primerno zdi, kar tiče zmote tega skrivniga krivoverstva.

Od Boga sploh in od Kristusa.

Duhoven. Od Boga uči sveta katoliška vera posebno to: de je Bog sam v sebi nar večji dobrota, in de je tudi neskončno dobitljiv do svojih stvari; de je zlasti poln ljubezni in usmiljenja do človeka, hoče vsih ljudi zveličanje, in de noče smerti grešnikove. To spozna Psalmist: „Hvalite Gospoda, zakaj dober je, zakaj na vekomaj je njegova milost.“ Kristus priča sam: „Eden je dober, Bog. In zopet: „To je volja Očeta, kteri me je poslal, de nič ne zgubim izmed tega, kar mi je dal.“ Terdi tudi apostelj: „Bog hoče, de bi se vsi ljudje zveličali, in prišli k spoznanju resnice“. (Ps. 105, 1. Mat. 19, 17. Jan. 6, 39: 1. Tim. 2, 4.) — Tej veseli resnici nasprot je med krivimi učniki noviga časa že Lutrova beseda na to namerjala, de Bog ni enako dober proti vsim ljudem; Kalvin pa je terdil na ravnost, de je Bog od začetka nekatere ljudi odločil za zveličanje, nekatere pa za pogubljenje, brez ozira na vsakterih djanje in zasluženje, ker on ni vsih stvaril za enak stan. Takošen hudoben nauk so bili že nekateri zmotenci v časih sv. Avguština spravili na dan, v srednjim času ga je raznašal Godesalk; enaciga so si posneli Jansenijevi nasledovavci, in med protestanskimi odceplinami nekateri Metodisti in ravno taciga tudi terdijo ti skrivni novoverci med nami; le to je posebno, de ti zmotenci le sebe štejejo med izvoljene, druge pa med zaveržene.

Vernik. To je res hudoben nauk, to je prav bogokletstvo; s tem se ne taji samo dobrota Božja, temuč tudi pravica Gospodova. Zakaj, kjer Bog človeka odloči v zveličanje, ondi dela vselej po svoji milosti; ne delal bi pa po svoji pravici, ako bi on človeka odločil za pogubljenje brez ozira na njegove dela.

Duhoven. Nauk katoliške cerkve za to stran je kratko in lepo izrečen v besedi sv. Avguština: „Dober je Bog, pravičen je Bog; on zamore nekatere zveličati brez njih dobriga zasluženja, ker je dober; on ne more nikogar pogubiti brez njegoviga hudiga zasluženja, ker je pravičen“. (Zoper Julijana 6. III.). Zoper pozneje krivoverce se je pa katoliška cerkev oglasila v Moguškim zboru l. 848, in v Tridentinskim (sej. 6. p. 16).

Vernik. Tako polna tolazbe je katoliška resnica, ker kaže, de Bog nebesa odpre vsakterimu, samo naj si sam prizadeva; kako strahovita pa je zmota novovercov, po kteri bi se bilo bati vsakterimu, de bi ne bil med zaverženimi brez usmiljenja, in bi mu nič ne pomagalo vse prizadevanje!

Duhoven. Razločiti je dalje nauk od Kristusa. Katoliška vera je, de je Jezus Kristus Zveličar vsih ljudi, de je on za vse umrl. To resnico je učil Jezus sam: „Bog je svet tako ljubil, de je dal svojiga edinorojeniga Sina, de kdor koli vanj veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje.“ To je terdil sv. Pavel: „Za vse je Kristus umrl“. Tudi sv. Janez: „On je sprava za naše grehe, vender ne samo za naše, tudi za grehe vsega sveta“. (Jan. 3, 16; 2. Kor. 5, 14: 1. Jan. 2, 2.). Katoliška cerkev pa je pričala to vero v Nicejskim in Carjgraškim zboru l. 325 in 381, in jo še vedno priča v sveti maši z besedo: „kteri je zavoljo nas ljudi in zavoljo našiga zveličanja prišel z nebes . . . je tudi križan bil za nas“. Pri novovercih, očitnih in skrivnih, pa ta nauk od Kristusove smerti ne more obstati, ko terdijo, de je Bog nekatere od začetka odločil za pogubljenje; zatorej tudi bolj ali manj jasno izrekujejo, de Kristus ni za vse ljudi umrl, de je svojo kri prelil le za tiste, kteri so iz začetka odločeni v zveličanje, de ni terpel za tiste, kteri so zaverženi in v pogubljenje namenjeni od nekdanj.

Vernik. S takim krivim naukom se pač nečast dela Kristusu, ter se zmanjšuje njegovo zasluženje; ker po tem

bi draga cena Kristusove kervi ne bila tolika, de bi bila zadosti za odrešenje vsih ljudi.

Duhoven. Krivoverci sicer čast in moč Kristusovo zmanjšujejo tudi še v tem, de pravijo, Marija ni bila spočeta brez madeža izvirniga greha. Po takim bi Kristus ne bil toliko zaslužil, de bi bil zamogel imeti popolnoma čisto mater.

Vernik. Zdaj mi je nekaj še le svetlo. Mi priprosti ljudje smo se vlansko leto čudili, zakaj de so sveti Oče, papež Pij IX., resnico od prečistiga spočetja Marije Device tako slovesno in kakor iz noviga oznanili, mislili smo namreč, sej nad tem ne dvomi noben pravi kristjan. Tukaj vidim, de je bilo tako glasno oznanilo potrebno, ker takole se zamorejo usta zapreti vsim, kteri drugač mislijo.

Duhoven. Katoliška cerkev pa od Kristusa tudi to veruje, de je on naš učnik in zapovednik; to je izrečeno v vsakim, tudi v nar manjšim katekizmu. In res, že po Mojsezu je Bog govoril Izraelcam: „Preroka iz tvojiga rodú in tvojih bratov kakor mene, ti bo obudil Gospod tvoj Bog; njega poslušaj“. Jezus govori sam od sebe: „Jez sim pot, resnica in življenje“. „Jez sim v te rojen, in v to prišel na svet, de pričam resnici“. „Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, on je, kteri me ljubi“. In apostelj opominja, „Imejte v spominu zapovedi Gospoda in Zveličarja“. (Jan. 14, 6: 18, 37: 14, 21: 2. Petr. 3, 2.). Protestanti Kristusa sicer sprejemajo za učnika resnic, ki jih moramo verovati; ne vjema se pa z njih naukam to, de je Kristus tudi zapovednik, de je dal postavo, ktero moramo spolnovati. Ako Luter terdi, de je kristjan prost vse postave, ako Kalvin uči, de opravičeni gnade ne zgubi z nobenim greham, je po tem vsaktera zapoved pravičniga življenja očitno prazna. Od tod je prišel zalostni nasledek, de so marsikteri Lutrovih nasledovavcov tudi nekatere posebne protestanske ločine, kot prekersevavci in del metodistov, se na ravnost vdali nepostavnimu življenju. Enake zmote se nahajajo tudi pri unih skrivnih novovercih, ker tudi terdijo, de se gnada opravičenja ne more zgubiti, de za opravičene ni nobenih zapoved. Po takim bi Kristus zares nehal zapovednik biti.

Vernik. Slišal sim tudi jez nekaj takih zmot, pa bi ne bil verjel, de kteri ljudje zamorejo take nes pametne nauke imeti in se potem se z bratovsino Kristusovo ponasati.

Duhoven. Glejte, novoverci menijo, de se moč Kristusoviga odrešenja povikšuje s tem, de se opravičenim ne pristeva noben greh. Pa moč odrešenja Kristusoviga je po resnici le v tem nar večji, de nas on ni samo resil od prejsnjih grehov, temuč de nam je tudi pot pokazal in moč dal se prihodnjih grehov obvarovati, in tako greh znotrej in zunaj premagati. Tridentinski zbor je sploh obsodil vse nasprotne zmote, ko je učil, de Kristus ni samo odrešenik, v kteriga moramo upati, temuč tudi zapovednik, kteriga moramo slušati. (Sej. 6. p. 16.).

Vernik. Ko bi nauki tih novovercov veljali, bi Kristus v svoji cerkvi knalo našel le jamo razbojnikov, kakor v Jeruzalemskim tempelju. (D. sl.)

Misijonske naznanila

prečastitiga gospoda Provikarja Dr. Ignacija Knobler-ja do kardinala Franzoni-a, vodja v rimski propagandi.

(Dalje.)

Iz marsikterih kersanskih hiš hodijo nekaj časa sem sužnje, velike in majhne, v nauk v misijonsko hišo, zmed kterih so bile ene že kersene, druge bodo čez nekaj časa. Škoda, de nimamo še nun v tem misijonu! prav veliko duš družiga spola bi one zamogle pridobiti. Velikrat pribhajajo uboge deklince, terpežene od svojih gospodarjev, in išejo pri nas pomoči, ali kako in kam jih hočemo oteti pred njih

silno nadležnimi preganjavci, katerim iz noviga v rop zapadejo, ali se pogreznejo v sili in obupanji v razuzdano življenje. Vidimo, da ni pomoči zoper to, dokler ne bo kake ženske samostanske družbe, kar se pa ne more spolniti, dokler ne bo prostorno posiojpe dodelano, k čimur bo še kakih dveh let potreba.

Odkar sim se iz Evrope povernil, je bila zmed mojih poglavitnih skerbi ta, da bi na tem misijonišu napravil dvojno napravo. Ali ker se je dosihmal v Hartumu le samo s sirovimi cegli zidalo, ki malo terpe, pa so vender dragi, je bilo treba velikiga truda, iskati tvarine, da bi mogli po evropejsko zidati, kakor je v tem kraji še neznan; iskali smo kamenja, apna in ila za opeke. Hvala Bogu! vsiga smo našli, in pa obilno, blizo Hartuma. Ob bregu Bele reke smo napravili lome prav dobriga kamna; blizo stariga mesta Joba smo našli dobre hidravliške apnine in ilovice obilno.

Poslednjiga listopada lanskiga leta v praznik sv. Andreja aposteljna sim imel srečo, blagosloviti in vložiti vkladni kamen ob jugozahodnji strani, ktera bo po osnovi odmenjena za nune, ki jih bo Gospod poklical, da bodo odperle pribežališe za uboge zamurske dekline. Dosihmal je 300 čevljev dlog kos poslopja dokončan (To je bilo lani pisano, Vr.), ki obseže nekakih devet prostornih stanic, ktere so nekoliko že s križatimi oboki pokrite. Berž ko bo ta del dokončan, pokrit in vglajen, se bodo za tačas tje preselili častitl. gg. misijonarji z rejenci in rokodelci z vso robo, da se bo iz starih stanovanj blato odpravilo, se bodo tudi le tje poderle, in se bo dno vložilo za mladenški vstav v ravno tistim koncu. Kadar bo tudi le ta drugi oddelek dokončan, in se bodo misijonarji v njem vstanovili, potlej bo stanovanje za nune prazno. Sedanj kapelo bomo mogli premestiti v dve dolgi sobi, ki ste zaporedama v novim ozidji, kjer bo ostala, dokler cerkve ne dodelamo na praznim mestu med obema napravama.

Zidanje, kakor vidi V. P. P., nam daje veliko dela, in nam ga bo še dajalo precej časa. Ali to delo smo nase vzeli, ko smo bili prepričani, da je neogiblivo potrebno, ker zmed prvih dolžnost je, ubogim misijonarjem preskerbeti varno in stanovitno pribežališe, zlasti v tih krajih, kjer obnebje, boleznj in občinske zadeve vedne zaderske stavijo in toliko več neprijetnost in trudov zavdajajo, ako mora človek izveržen biti vsimu vetru v hiši, ki vsak dan žuga se podreti. Veliko veliko tolažbe mi dela misel, da bom s tem svoje sedanje in prihodnje tovarše in naslednike obvaroval neštivilne množice trudov, nepokojev in pritežnost, ki so stiskale in se vedno stiskajo moje rame, česar bi brez posebne pomoči Gospodove in presvete Marije Device, in brez sosebne podpore od toliko dobrotnih in dragih bratov v Kristusu nikoli ne bil mogel prestati. (Nasledovajo naznanila od misijonov ob Beli reki.)

Ogled po Slovenskim.

Iz Gorice, 20. t. m. Predčecranjim so prišli v Gorico 4 000 jezuiti, kateri bodo vodili duhovne vaje jetnikom v Gradisu. Dva govorita nemško, dva laško. — Ta (kvartni) teden je pri nas posvečevanje duhovnih. Dva sama izsolana bogoslovca bota mašnika posvečena, eden — kjer je prelad — le v dijakona in bo šel na Dunaj.

Iz Št. Peterskiga dekanata blizo Gorice, 16. kinovca. (...) Imeli smo v pretečenim tedni veselje, po katerim smo toliko časa hrepeneli; obiskovali so namreč Njih prevzvišenost naš mili nadškof Andrej naš dekanat. Deset let je bilo že preteklo, odkar v Št. Peterski, — stolnimu sedežu narbljžnji tehintji verni niso imeli sreče, viditi svojiga visjiga pastirja, toliko večji je pa bilo veselje pobožnih farmanov duhovnj, ko so zaslišali, da bodo po njih gorečih željah obiskovani, in da bodo njih otročiči v rojstni cerkvi

zakrament sv. birme prejeli. Kakor so bili povsod v čerliški in bovški tehintji pretečeni mesec slovesno sprejeti, ravno tako so tudi Št. Peterčani svoje veselje razodevali nad Njih prihodom. Nabivanje zvonov se je že več dni popred odmevalo, pokanje možnarjev je pa prihod Njih Prečastiljivosti oznanovalo, katerim so vselej šolska mladost z banderi, gosposka in starašini sosesk in fará in množica ljudstva naproti prišli, se jim poklonit, sv. blagoslov prejet ter jim svoje veselje in hvaležnost razodevat. Častne vrata s primernimi napisi, med katerimi se je tudi keršanski pozdrav: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ bral, so povsod vikšiga pastirja naše škofije v faro sprejemale. Vidivši toliko vdanost in ljubezen vernih, so bili Njih milost silno ginjeni. Ali še večji veselje so občutili, ko so iz lepo ozališanih, čedno in lepo opravljenih cerkev Št. Peterske tehintije gorečnost dušnih pastirjev do hiše Božje povzeli, tako, da so najistim očitno zadovoljnost in pohvalo razodeli. V vsaki postaji so sv. mašo brali, pri kateri se je prelepo petje slišalo, posebno v Št. Petru, ker neutrudljivi g. fajmošter, France Mercina, slavnoznani poprejšnji katehet normalnih šol v Gorici, kakor popred učence šol, mladost svoje fare tudi v petji vadijo v povzdigo pobožnosti in gorečnosti pri službi Božji. — Po dokončani službi Božji so po navadi posluh vsim tajistim podelili, kateri so ž njimi govoriti želeli, zlasti so pa višji deželske in dušne pastirje pred se poklicali in se z njimi zavoljo ondašnjih potreb pomenkovali. Spoznavši vikši pastir, da je velika sreča fare in nar gotovši pripomoček lepe keršanske izreje in omike ljudstva dobra šola, so vse šole po dekanatu obiskovali, učence izpraševali in se prepričevali, kako de učeniški svoje dolžnosti spolnujejo. H koncu so nar pridnišim učencem šolske darila delili, ktere so še s Svojo lastno darljivosti množili. V resnici bil je pretečeni teden za mlade in odrasene Št. Peterske tehintije teden veselja, in vošili so svojimu vikšimu pastirju pri odhodu, rekoč: „Bog Jim daj dolgo življenje, da bi nas še dostikrat obiskovali“.

Vseučilišno cerkev na Dunaji so svitli cesar zopet jezuitam dali. To cerkev so bili jezuiti sozidali, zmalali, in celo lesnino so neduhovni tovarši te družbe izdelali v 17. stoletji pod Ferdinandam II. — V Zadru je bil 8. t. m. g. Marka Kaludjera v Kotorskiga škofa posvečen. — Govori se, da se bo v Berlinu katoliško škofijstvo napravilo, podverženo vratislavskimu nadškofijstvu. — V Rimu se šteje sedanji čas nad 176.000 duš.

Duhorske zadeve.

V ljubljanski škofiji. Nasledji gg. pridejo za duhovne pomočnike: Leop. Gestrin na Verhniko, Jan. Kopus v Zagorje, Jak. Gruden v Mokronog, Jan. Voglar na Merno, Igu. Mali za vikarja v novomeškem kapitelnu, Jan. Vindišar v spodnjo Idrijo, Jan. Gostiša v Šmartno pri Kranji, Jan. Orehek za 3. pomočnika in beneficiata v stari terg pri Ložu, Stanisl. Šranc v Šentvid pri Žitičini, Igu. Gravlj Boštanj, Jož. Jerič k s. Križupri Kost., Fr. Grive na Studeneč, Jan. Kaplenk v Lašiče, Andr. Šarc v Merno peč, Blaž Lenček na Ježco, Mat. Smolej za 2. pomočnika v Žuzenberg, Jern. Jare k sv. Petru v novomeškem dekanatu, Mart. Rant za 2. pomočnika v Šent-Jernej, Jož. Žurbi v Doljne, Val. Sever v Olševk, Venc. Pehare v Šent-Kancjan pri Turjaku, Jan. Germ v Koprivnik, Alojzi Thellian k Srednji cerkvi, Jož. Lukanec v Mozol, Jan. Debelak k sveti Trojici v Ajdovico, Mih. Šos v Preloko; za lok. Mat. Ševel v Toplo-reber, Mat. Marolt pa v Prmskavo.

V goriški nadškofiji. Gosp. Jan. Ev. Budal, nekdanji mnogočislani in izgledni katehet normalnih šol, potem do zdaj mnogozasluzeni vodja naprave za gluhoneme, je imenovan Kanalski dekan, in ondašnji oskerbnik, gosp. Jož. Skubic, gre za kaplana v Medano.